



biblioteca rao



CHARLIE LOVETT

Povestea anticarului

Romanul unei obsesii



editura rao



Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LOVETT, CHARLIE

Povestea anticarului/Charlie Lovett; trad.:Graal Soft. –

București : Editura RAO, 2014

ISBN 978-606-609-628-7

I. Graal Soft (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO

Str.Bârgăului, nr. 9-11, București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

CHARLIE LOVETT

The Bookman's Tale

Copyright © Charlie Lovett, 2013

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză

Graal Soft

Editura RAO, 2013

Pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-628-7



*Hay-on-Wye, Țara Galilor, miercuri,
15 februarie 1995*



În februarie în Țara Galilor era frig. Chiar și fără ninsoare sau vânt, aerul umed de iarnă pătrundea prin paltonul lui Peter, cuibărindu-i-se în oase, când se opri în fața uneia dintre zecile de librării care se înghesuiau pe străduțele înguste din Hay. În pofida strălucirii calde din vitrină ce ilumina o paradă ispititoare de romane din epoca victoriană, Peter nu se grăbi să deschidă ușa. Trecuseră nouă luni de când nu mai intrase într-un magazin de cărți; alte câteva minute nu aveau să conteze. Existase o vreme când toate acestea fuseseră atât de familiare, atât de sigure; când pășise într-un magazin de cărți rare fusesse un moment de încântare, iar întâlnirea cu un coleg de breaslă iubitor de cărți reprezentase o parte dintr-o aventură măreață.

Peter Byerly era, în fond, anticar. Aceasta era profesia care îl readusese în Anglia în repetate rânduri și profesia care

il adusese în Hay-on-Wye, faimosul orașel cu cărți aflat nu departe de granița Țării Galilor, dar azi era prima dată când venea singur.

Acum, în timp ce frigul i se strecura în oase, văzu nu o aventură măreață, ci doar un cadru inconfortabil, un străin și șansa ca timiditatea și neliniștea să se transforme în anxietate și panică. Îi apărură broboane reci de sudoare gândindu-se la ce avea să se întâmple. De ce venise? În acel moment ar fi putut să se afle în siguranță în sufrageria lui cu o ceașcă de ceai, în loc să stea la colțul unei străzi, cu inima cât un purice.

Înainte să apuce să se răzgândească, se forță să pună mâna pe clanța ușii și, o secundă mai târziu, păși în ceea ce ar fi trebuit să fie o atmosferă caldă și primitoare.

– Bună ziua, spuse o voce vioaie prin pâcla de fum de pipă ce plutea deasupra unui birou lat.

Peter bâigui câteva silabe, apoi se strecură printr-o ușă deschisă în încăperea din dos, unde toți pereții erau ticsiți de cărți. Închise ochii pentru o clipă, imaginându-și acel cocon de cărți protejându-l de orice pericol, inspirând adânc mirosul familiar de pânză și piele, de praf și cuvinte. Pulsul începu să i se domolească, iar când deschise ochii își trecu privirea peste rafturi în căutarea a ceva familiar – un titlu, un autor, o copertă de care să-și amintească bine – orice l-ar putea apropia de lumea cunoscută.

Exact deasupra nivelului ochilor, observă o legătură dintr-o piele albastră superbă ce îi aminti de pielea de vițel pe care o folosise el pentru a lega o altă carte – e posibil să se fi întâmplat cu aproape zece ani în urmă? Luă cartea de pe raft, savurând textura fină și elegantă a pielii. Studiind mai




îndeaproape sigla aurită de pe cotor, Peter zâmbi. Cunoștea această carte. Chiar dacă nu era o prietenă veche, era cu siguranță o cunoștință, iar gândul de a-și petrece câteva minute între copertele ei îl calmă.

Un studiu privind autenticitatea unor documente de Edmond Malone era o monumentală analiză care îl demasca pe unul dintre cei mai mari falsificatori ai tuturor timpurilor, William Henry Ireland. Acesta falsificase documente și scrisori pretins scrise de William Shakespeare și chiar și „manuscrisele originale“ ale pieselor *Hamlet* și *Regele Lear*. Peter întoarse forțașurile marmorate pentru a ajunge la pagina de titlu: era o copie a primei ediții din 1796. Adora să simtă între degete hârtia grea din secolul al XVIII-lea, textura amprentelor lăsate pe pagină de presa de tipar înalt. Răsfoi câteva pagini și citi:

S-a spus că oricine din țara aceasta, care este cât de cât cultivat, se simte mândru să se poată lăuda că s-a născut în aceeași țară cu marele nostru poet dramatic, Shakespeare; și direct proporțională cu respectul și venerația noastră față de acest om extraordinar ar trebui să fie și grija noastră față de faima lui și de acele scrieri valoroase pe care ni le-a lăsat.

Peter zâmbi, amintindu-și că citise acele „scrieri valoroase“ chiar dintr-un exemplar autentic al primului volum in-folio al operelor lui Shakespeare, o carte masivă publicată în 1623 în care multe dintre piesele lui văzuseră lumina tiparului pentru prima dată. Era calm acum – toată teama și panica fiind alungate de simpla cufundare într-o carte veche.



Aminându-și cum acel prim volum in-folio, lăsat de capul lui, se deschisese întotdeauna la actul trei din *Hamlet*, deschise copertele acelei cărți de Malone, lăsând paginile să îl ducă oriunde voiau ele. Cartea se deschise la pagina 289, dezvăluind o bucată de hârtie de circa zece centimetri pătrați. Brunificarea de pe paginile între care se aflase hârtia îi dădu de înțeles lui Peter că stătuse acolo cel puțin un secol. Din obișnuință mai mult decât din curiozitate, întoarse hârtia.

Durerea ascuțită care îi străpunse pieptul aproape că îl făcu să scape cartea pe podeaua prăfuită. Crezuse că reușise să lase în urmă acea durere, că reușise să i se sustragă grație distanței și ocupațiilor ce îi distrăgeau atenția, dar chiar și într-o librărie din Hay-on-Wye, durerea îl găsisese. Genunchii i se înmuiară brusc, se prăbuși peste un raft de cărți și privi ca într-un vis hârtia plutind încet spre podea. Chipul era tot acolo; închise ochii din nou, dorindu-și din tot sufletul ca acel chip și tot ceea ce aducea cu el să se retragă, dorindu-și ca pulsul să i se liniștească din nou, iar mâinile să i se oprească din tremurat. Inspiră adânc și deschise ochii. Ea era tot acolo, calmă, senină, uitându-se de jos spre el, așteptând. Era soția lui. Era Amanda.

Dar Amanda era moartă – îngropată cu nouă luni în urmă în pământul roșu din Carolina de Nord, despărțit de el de un ocean. Despărțit de el de o bătaie de inimă. Iar această pictură, cu mult mai bătrână decât Amanda sau mama sau bunica ei, nu ar fi putut nicidecum să fie un portret al ei. Și totuși, era.

Peter se aplecă să ridice hârtia de pe podea, apoi o examină atent. Era o acuarelă expert realizată, aproape imperceptibil semnată cu inițialele „B.B.“. Se uită din nou la cartea



din care căzuse, sperând să găsească vreun indiciu privind originea acuarelei. Pe prima pagină se aflau două litere îngemănate scrise cu creionul, „EH“, monograma vreunui proprietar de mult uitat. Descrierea imprimată pe un carton în interiorul copertei nu menționa nicio acuarelă, doar prețul: 400 de lire. Peter văzuse exemplare catalogate la jumătate din acea sumă. Exemplare care nu ascundeau o pictură veche de un secol cu soția lui moartă.

Pe raftul din fața lui se găsea un exemplar ponosit din ultimul roman neterminat al lui Dickens, *Misterul lui Edwin Drood*. Legătura originală de pânză era uzată la colțuri și pe cotor, balamalele erau rupte și câteva pagini erau desprinse, dar nu lipsea nimic. Ar fi putut să o restaureze cu ușurință, făcând-o să valoreze de două sau de trei ori mai mult decât cerea vânzătorul.

Aruncând o privire în jur, constată că era în continuare singur în încăpere. Cu mâna tremurândă, Peter strecură acuarela în exemplarul din *Edwin Drood*. Nu putea să o lase pe Amanda acolo, atât de departe de casă. Puse la loc pe raft volumul lui Malone și luă *Misterul* sub braț. Douăzeci de minute mai târziu, cumpărase un vraf de cărți, inclusiv pe cea a lui Dickens, și se îndrepta spre mașina parcată la marginea orașelului cu două sacoșe grele în mâini.

Drumul cu mașina de la granița Țării Galilor până la căsuța lui Peter din satul Kingham, din Oxfordshire, dură puțin peste două ore. Locuința lui Peter se afla pe o alee îngustă ce pornea de la pajiștea comunală a satului și, la fel ca restul caselor din sat, era construită din calcar auriu de Cotswold. Era situată în mijlocul unui șir de căsuțe cu

balcon, dar în cele cinci luni de când locuia acolo Peter încă nu dăduse ochii cu niciunul dintre vecinii cu care avea în comun acele ziduri groase de piatră.

Până să se facă ora șapte, aprinsese deja focul în vatră și avea o ceașcă de ceai în mână, iar acuarela era sprijinită în picioare pe măsuța de cafea. În ciuda sfaturilor doctorului Strayer, pusese în cutii toate fotografiile lui cu Amanda și le lăsase în podul casei din Ridgefield. Atunci cum putea să fie acolo, în căsuța care brusc părea să fie *a ei*? În fond, ea alesese țesătura William Morris de pe canapea și draperiile. Ea supraveghease renovarea bucătăriei și construirea serei adiacente. Ea petrecuse weekenduri întregi pe Portobello Road cumpărând vasele Pilkington care se aflau pe fiecare pervaz și gravurile Burne-Jones care erau atârinate în holul de la etaj. Ea participase la licitații la țară pentru a cumpăra mobilierul și ea găsisese tâmplarul care montase rafturile de cărți de la podea până în tavan din camera de zi. Rafturile fuseseră cadoul ei pentru Peter, semnul extern și vizibil al pasiunii ei față de pasiunea lui; dar orice alt lucru din casă reprezenta spiritul pur al Amandei. Ea nu își petrecuse nici măcar o noapte acolo, niciodată, dar faptul că Peter fusese în stare să locuiască aici timp de cinci luni și chiar să ajungă să o considere căsuța lui părea caraghios acum că Amanda ședea pe măsuța de cafea, uitându-se la el.


În pictură era o femeie care stătea în fața unei oglinzi, pieptănându-și o şuviță lungă de păr negru. Umerii îi erau goi, iar părul îi ajungea exact cât să îi acopere sânii. Părul întunecat și pielea palidă îi aparțineau Amandei, la fel și umerii drepți și chiar și strânsoarea fermă a mâinii pe perie, dar cea mai remarcabilă asemănare era în expresia ce se



reflecta din oglindă – ațâțătoare, provocatoare... Asemănarea era supranaturală – fața îngustă, fruntea înaltă și palidă; și, mai presus de orice, ochii verzi-închiși care puteau să râdă și să ceară să fie luați în serios în același timp. Amanda era în stare de așa ceva. Desigur, chipul nu putea fi al ei. Ea se născuse în 1966; acuarela data, fără îndoială, din epoca victoriană. Chiar și așa, Peter rămase în fața Amandei, cu ochii ațintiți în ochii ei, întrebându-se de unde venise și dorindu-și să nu fi plecat niciodată.

Timp de câteva minute se pierdu în acei ochi și în trecut, apoi se scutură, se ridică și începu să se plimbe prin încăpere. Avea în fața lui un mister care se cerea rezolvat. În anii în care fusese anticar, Peter rezolvase destule enigme biografice, dar o făcuse cu aceeași detașare emoțională cu care rezolva rebusuri. De data asta era ceva diferit. Misterul originilor acelei acuarele era profund personal și deja simțea cum curiozitatea și durerea se transformau în obsesie. Trebuia neapărat să afle de unde apăruse această pictură – cum ajunsese un portret de o sută de ani, reprezentând-o pe soția lui, care nu se născuse decât cu douăzeci și nouă de ani în urmă, să fie vârât într-o carte din secolul al XVIII-lea despre falsurile legate de scrierile lui Shakespeare.

Problema era de unde să înceapă. Peter nu se mai ocupa niciodată de picturi. După încă o oră de plimbat prin încăpere și privit în gol își aminti de ceva ce se afla în biblioteca din camera pentru oaspeți de la etaj. Nu pusese piciorul în ea de când se mutase în Kingham. Fusese gândită să fie *sanctum sanctorum*-ul Amandei și, deși ea nu avea să-și petreacă niciodată după-amiezile acolo, instalată în fotoliu și citindu-și



cărțile, părea oricum un spațiu inviolabil. Acum Peter deschise ușa încet și își aruncă privirea în tăcerea încremenită. În depărtare auzi clopotul bisericii anunțând ora nouă și așteptă până când și ultimul dangăt se stinse în aerul umed de iarnă înainte de a aprinde lumina.

În biblioteca de lângă fereastră se aflau șaiszeci și cinci de volume aproape identice – cadoul de nuntă al lui Peter pentru Amanda. Un catalog de expoziție al Academiei Regale fusese cel care le prilejuise întâlnirea, și, fiindcă Amanda iubea atât de mult pictura victoriană, Peter se hotărâse să îi ofere un exemplar din catalogul fiecărui an din domnia reginei Victoria – o călătorie ilustrată prin șapte decade de artă engleză. Avusese nevoie de un an pentru a da de urma tuturor volumelor, dar și Amandei îi luase aproape la fel de mult să plănuiască nunta. Acum cărțile stăteau răbdătoare pe rafturile din încăperea pe care ea nu avea să o folosească niciodată.

Peter se opri în prag câteva minute, luptându-se cu sentimentul bizar al prezenței Amandei. Nu era doar din cauză că se afla în camera ei, în care se găseau cărțile ei și fotoliul ei favorit și lampa pe care o alesese dintr-un magazin de antichități din Stow-on-the-Wold. Peter era obișnuit cu gusturile ei. Acum era ceva diferit. Era sentimentul că soția sa ar fi putut să se întoarcă în orice moment – nu acea Amanda efemeră care îi vorbea uneori, ci adevărata Amanda în carne și oase. Era un sentiment pe care Peter tânjea să îl accepte, dar căruia știa că trebuia să i se împotrivescă. Simți aceeași senzație de greață și amețală care îl încercase când se întâlniseră pentru prima dată și fu nevoit să se sprijine de cadrul ușii pentru a se stabiliza.



– E în regulă, spuse Amanda. Poți să intri.

Se afla la capătul holului, iar Peter ridică privirea exact la timp pentru a o vedea evaporându-se. Cuvintele ei îi dădură însă curajul de care avusese nevoie și intră în încăpere, se apropie de raftul de cărți, scoase volumul etichetat cu „1837“ și se așeză foarte atent pe marginea fotoliului. „Astea sunt doar cărți; astea sunt doar obiecte; asta e doar o cameră, iar asta a fost doar imaginația mea“, își spuse el. Și deși nu credea cu adevărat acest lucru, deschise cartea și începu să studieze picturile.

Înainte ca Peter să vină în Anglia, doctorul Strayer îi dăduse o listă cu lucrurile pe care trebuia să le facă pentru a putea să-și continue viața. Pe locul doi se afla: „Stabilește-ți obiceiuri regulate de masă și somn“. Făcuse progrese în acest sens – se retrăgea la culcare nu mai târziu de ora unsprezece, uneori reușea să adoarmă chiar pe la unu, și dormea până pe la zece. Nu era un program ideal, dar se obișnuise cu el.

Peter deschisese acel prim volum din colecția Academiei Regale la ora nouă seara. Îl închise pe ultimul la ora șapte a doua zi dimineața. Nu mâncase și nu dormise. Acum stătea, cu ochii împăienjeniți și extenuat, printre teancurile de cărți de pe podeaua din camera Amandei. Se uitase la mii de picturi, citise mii de descrieri. Nu văzuse chipul Amandei; nu văzuse inițialele B.B., nici nu descoperise vreun artist cu aceste inițiale.

De-abia când stătea în pragul ușii, privind peste umăr cărțile pe care le lăsase în vrafuri pe podea, își dădu seama că prezența Amandei, pe care o simțise atât de intens când intrase în cameră, dispăruse. După douăzeci și două de ore de

nesomn, simțea sincer că nu mai era decât o simplă cameră. Ciuli urechile să audă vocea Amandei spunându-i să nu-i lase cărțile pe podea, dar nu auzi nimic. Stinse lumina, lăsă ușa deschisă și coborî clătinându-se.

În primele două luni, Peter nu ieșise din căsuță decât ca să-și cumpere mâncare de la magazinul local. Se aventurase până în orașelul învecinat, Chipping Norton, ca să facă niște comisioane înainte de Crăciun, dar evitase librăria, unde exista riscul de a fi recunoscut de proprietar. Excursia la Hay era o încercare de a trece la cel de-al patrulea sfat de pe lista doctorului Strayer: „Reconstruiește-ți cariera“, și trebuia să admită că nu fusese o experiență cu totul neplăcută să descopere că lumea cărților încă mai exista, că se putea refugia în ceea ce doctorul Strayer numea „bârlogul lui secret“.

– Ce vrei să spui cu asta? întrebuse Peter.

– Ți-ai petrecut cea mai mare parte din viață ascunzându-te, spusese doctorul Strayer. Bârlogul tău secret e singurul loc în care te simți cu adevărat în siguranță. În copilărie, era camera în care te ascundeai pentru a nu fi nevoit să interacționezi cu părinții tăi. În facultate era sala de cărți rare; după ce te-ai căsătorit cu Amanda, a fost biblioteca de la subsolul casei. Te îngropi în acele locuri, Peter. Acolo eviți viața.

– Am ieșit destul din bârlog cu Amanda, replicase Peter.

– Da, cu Amanda. Ea era partenera ta de încredere, persoana care făcea ca lumea să fie lipsită de pericole pentru tine. Fii sincer, Peter, singurele locuri în care mergeai de fapt fără ea erau librăriile și bibliotecile – iar acolo nu aveai nevoie de intervenția Amandei, fiindcă puteai pune cărțile între tine și orice contact uman real.



Și astfel începuse să iasă din bârlogul lui secret din Kingham cu o excursie la librărie. Și, exact așa cum prevăzuse doctorul Strayer, făcuse tot ceea ce îi stătuse în putere să evite o conversație.

Chiar și așa, nu ar fi fost oare doctorul Strayer mulțumit să afle că Peter făcuse câțiva pași mici în sensul relansării carierei sale? Nu se mai uitase la propriile cărți – biblioteca de referințe bibliografice pe care o construise în decursul câtorva ani – de când o pierduse pe Amanda. Chiar și atunci când le împachetase în cutii pentru a fi trimise în Anglia, nu însemnaseră pentru el decât niște obiecte solide dreptunghiulare cărora trebuia să le găsească loc în niște cutii goale – cutii așezate acum în teancuri în atelierul de piatră din grădină.

Credea că era posibil să aibă una sau două cărți despre ilustratori din epoca victoriană, prin urmare, aprinse luminile în minuscula grădină din spate, deschise larg ușa atelierului și începu să care cutiile în camera de zi. Două ore mai târziu, le deschisese pe toate și le golise, așezând cărțile la întâmplare pe rafturile înalte de la podea până în tavan. Pe măsuta de cafea lăsă două cărți: *O antologie a marilor ilustratori pentru copii* și studiul de căpătâi al lui Percy Muir, *Cărți victoriene ilustrate*. Nefiind sigur că ar fi putut suporta să ajungă din nou într-o fundătură, dacă nu dormea puțin înainte, Peter lăsă cărțile unde se aflau, luă acuarela și se duse să se culce. Dormi buștean douăsprezece ore, visând despre acele cataloage ale Academiei Regale și clădirea în care le văzuse prima dată.